

Lielais susuris *Glis glis*

Lielais susuris ir vien no četrām Latvijā sastopamajām susuru sugām. Latvija ir vistālākā vieta uz ziemeļiem, kur dzīvo lielie susuri. Susuri ir nakts dzīvnieki, tādēļ redzami ļoti reti. Bez tam tie dzīves lielāko daļu pavada guļot; to ziemas miegs ilgst apmēram septiņus mēnešus. Pie mums lielie susuri dzīvo galvenokārt vecos platlapju, retāk jauktos mežos, kur ir daudz dobumainu koku. Reizēm tie iemītnās arī cilvēka mītnēs vai to tuvumā pagrabos, bēniņos, tukšos bišu stropos.

DABAS SIMBOLI 2005

Dabas aizsardzības pārvalde
Eksporta iela 5, Rīga, LV-1010, Latvija
Tāl. 7509545, fakss: 7509544
E-pasts: dap@dap.gov.lv
http://www.dap.gov.lv

Gada zvēra godā lielo susuri iecēluši **Latvijas Dabas muzeja zooloģijas nodaļas** speciālisti. Lielais susuris ir aizsargājams dzīvnieks, iekļauts Latvijas Sarkanās grāmatas 2. kategorijā. Šī suga ir ierakstīta arī Lietuvas, Polijas un Baltijas reģiona Sarkanajā grāmatā.

Latvijas Dabas muzejs,
Kr.Barona iela 4,
Rīgā, LV-1712
tāl. 7356040
Akcijas koordinators:
Digna Pilāte

Skudrulaiva *Myrmeleon formicarius*

Skudrulaivas ir tīklspārņu kārtas kukaiņi. Skudrulaivas attīstība ilgst divas vasaras sezonas. Pieaugušie skudrulaivas pēc izskata ir līdzīgi spārēm. Kukaiņi lido no maija līdz augustam, maksimumu sasniedzot jūnijā. Barojas ar nektāru un mīkstiem kukaiņiem. Skudrulaivas kāpurs ir ārkārtīgi bīstams uzbrucējs daudzām dažādiem kukaiņiem, kas pārvietojas pa zemi. Ar vēderu un galvas kustībām tas smiltīs izveido 1-5 cm platu un dažus cm dziļu piltuvveida bedri - lamatas, kur, ieracies smiltīs, gaida savu medījumu. Kāpurs medījumu izsūc. Kāpura krāsa ir brūngana, līdzīga smilšu krāsai, kāda ir bedres apkārtnē.

Skudrulaiva ir sastopams sausās, smilšainās vietās - priežu šilos, kāpās, smiltājos, nereti arī smilšainās ceļmalās. Par gada kukaiņi skudrulaiva pasludinājusi **Latvijas Entomoloģijas biedrība**, jo, lai gan, tie ir sastopami samērā bieži, taču ir mazpazīstami un diezgan daudz cieš no nomirdīšanas.

Latvijas Entomoloģijas biedrība
LU Bioloģijas fakultāte,
Kronvalda bulv. 4, Rīga, LV-1586
tāl. 7356041, 7034880,
mob. 9977988
Akcijas koordinators:
Jānis Dreimanis

Latvijas Ornitologu biedrība ziemeļu gulbi par Gada putnu ir izvēlējusies ar nolūku apzināt šīs sugas ligzdošanas vietas, precizēt ligzdošanas izplatību Latvijā, kā arī iepazīstināt sabiedrību ar šo putnu dzīves veidu.

Ziemeļu gulbis *Cygnus cygnus*

Ziemeļu gulbis ir viena no trijām, Latvijā sastopamajām gulbju sugām (sastopami arī paugurknābja un mazie gulbi). Pašlaik Latvijā ligzdo vismaz 150 pāru ziemeļu gulbju, taču pavasara un rudens migrācijas laikā Latviju pārlido tūkstošiem ziemeļu gulbju, kuri ligzdo Somijas un Krievijas teritorijā.

Ziemeļu gulbji ir Eiropas mēroga aizsargājama putnu suga, kas iekļauta ES direktīvā par savvaļas putnu aizsardzību, kā arī Latvijas īpaši aizsargājamo sugu sarakstā. Šie putni ligzdo pārsvarā sekļajos dīķos un ezeros, mākslīgās izcelsmes dīķos (zivju dīķos), bebru uzpludinājumos u.c. To ligzdošanas vietās ir veidojami mikroliegumi, lai nodrošinātu šādu vietu aizsardzību.

Latvijas Ornitoloģijas biedrība
Kalnciema iela 27-18, Rīga,
(pasta adrese a.k. 1010, LV-1050)
tel. 7221580, fakss: 7603100
Akcijas koordinators:
Ruslans Matrozijs, tel. 9117577

Plakātu finansē Dabas aizsardzības pārvalde
Makets: M.Lielkalns
Foto: A. Barševskis, M. Kalniņš, A. Svilāns, D. Boiko, E. Mūkins,
I. Dan, I. Vilka, V. Pilāts, M. Lielkalns

Pundurbērzs *Betula nana*

Pundurbērzs ir vismazākais no Latvijā sastopamajiem bērziem. Tas aug kā 0,30,7 m augsts krūms (reti pārsniedzot 1 m augstumu). Pundurbērza lapas ir sīkas un icapaļas. Tā izplatības areāls sniedzas no Ziemeļeiropas tundras līdz Polijai un Viduskrīviņai. Šī suga kā relikts saglabājusies arī Eiropas kalnos.

Latvijā pundurbērzs ir rets un saudzējams sastopams galvenokārt Vidzemes un Latgales purvos. Pundurbērzs ir iekļauts gan LR Ministru kabineta apstiprinātajā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā, gan Latvijas Sarkanajā grāmatā. Par šā gada koku pundurbērzu izvēlējusies Latvijas Dendrologu biedrība.

Latvijas Dendrologu biedrība
Nacionālais Botāniskais dārzs,
Miera iela 1, Salaspils 1,
Rīgas raj., LV-2169
tāl. 9445635
Akcijas koordinators:
Andrejs Svilāns

Meža silpurene *Pulsatilla patens*

Meža silpurene ir viena no divām Latvijā sastopamajām silpureņu sugām, aug sausos priežu mežos, biežāk valsts austrumu daļā, jo Latvijā silpurene ir tuvu sugas izplatības areāla rietumu robežai. Tā ir arī viens no visagrāk pavasarī ziedošajiem augiem, un meža silpurenes zilie zvaniņi ir redzami jau aprīlī.

Zelta brūnsardzene *Phaeolepiota aurea*

Zelta brūnsardzene ir viena no skaistākajām un vieglāk apazīstamajām cepurīšu sēnēm. Tomēr to pazīst tikai retais, kaut arī pēdējos gados brūnsardzene sākusī parādīties aizvien biežāk. Tas tādēļ, ka vairāk kļuvis tās augšanai piemērotu vietu - trūdvielām un nitrātiem bagātu augšņu mežmalās, krūmājos, ceļmalās, parkos, īpaši tur, kur aug nātres, ko savukārt nav iecienījuši sēņotāji. Parasti tās aug lielās grupās un pat veido "raganu apļus". Zelta brūnsardzene sastopama Eiropā, Āzijā, Ziemeļamerikā, Ziemeļāfrikā. Rietumeiropā tā aizvien tiek uzskatīta par retu sugu.

Par to, vai šī sēne ir ēdama, domas dalās. Zelta brūnsardzene satur zīliskābi, taču tās daudzums sēnē ir niecīgs un tā izzūd jau sēnes gatavošanas procesā. Daudzi autori uzskata to par labu ēdamo sēni, savukārt citos literatūras avotos minēts, ka tā var izraisīt gremošanas traucējumus un vieglu saindēšanos.

Zelta brūnsardzeni par Latvijas gada sēni ir izvēlējusies Latvijas Mikologu biedrība, lai iepazīstinātu ar to, ievāktu ziņas par tās sastopamību Latvijā.

Latvijas Mikologu biedrība
Latvijas Dabas muzejs,
Kr.Barona iela 4, Rīgā, LV-1712
tel. 7356036, 9217878
Akcijas koordinators:
Diāna Meiere

Šogad Latvijas Botāniķu biedrība meža silpureni ir izvēlējusies par Gada augu. Tā ierakstīta Latvijas Sarkanajā grāmatā un ir ne vien Latvijas īpaši aizsargājama, bet arī Eiropas nozīmes aizsargājama augu suga.

Austrumlatvijā, kur meža silpurene sastopama nereti, tās atradnes ziemā bieži tiek izpostītas augi noplūkti vai izrakti. Bet dati par jaunām atradnēm Rietumlatvijā būs jo īpaši vērtīgi.

Latvijas Botāniķu biedrība
LU Bioloģijas fakultāte,
Kronvalda bulv. 4,
Rīga, LV-1586,
tāl. 7830994, 7830993
Akcijas koordinators:
Valda Baroniņa